

INEKO

Institute for Economic and Social Reforms

SUMARUL

CELE MAI BUNE ȘI CELE MAI PROASTE
10 POLITICI LOCALE ȘI REGIONALE
DIN REPUBLICA MOLDOVA

OCTOMBRIE 2018

INEKO

Institute for Economic and Social Reforms

SUMARUL

CELE MAI BUNE ȘI CELE MAI PROASTE 10 POLITICI LOCALE ȘI REGIONALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Perioada de implementare

AUGUST - OCTOMBRIE 2018

Opiniile exprimate aparțin autorilor. Administrația IDIS „Viitorul” și Consiliul Administrativ al Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul” nu poartă răspundere pentru estimările și opiniile prezentate în cadrul acestei publicații.

Pentru alte detalii, vă rugăm să contactați responsabilul pe presă, Victor URSU la următoarea adresă: **ursu.victoor@gmail.com** sau la numărul de telefon **069017396**.

ADRESA DE CONTACT:

Chișinău, Iacob Hâncu 10/1, 2005, Republica Moldova

Telefon: (373-22) 21 09 32

Fax: (373-22) 24 57 14

www.viitorul.org

Orice utilizare a unor extrase ori opinii ale autorului acestui Studiu trebuie să conțină referință la IDIS „Viitorul”.

SUMARUL ESTE ELABORAT în cadrul proiectului „Promovarea transparenței și sustenabilității financiare a politicilor regionale, a întreprinderilor de stat și a autorităților locale din Republica Moldova”. Proiectul este implementat de IDIS „Viitorul”, în parteneriat cu Institutul pentru Reforme Economice și Sociale din Slovacia (INEKO), cu suportul financiar al Programului de Asistență Oficială pentru Dezvoltare al Republicii Slovace (SlovakAid). Inițiativa are ca scop îmbunătățirea transparenței și a stabilității financiare a autorităților publice locale și a întreprinderilor de stat din Moldova prin transferul de know-how din proiectele similare implementate cu succes în Slovacia.

ACEST SUMAR REPREZINTĂ cea de-a patra ediție a seriei de politici și acțiuni de interes public inițiate sau implementate la nivel local în perioada august – octombrie 2018. Prima ediție a fost lansată în februarie 2018, încorporând 13 politici - [Sumarul celor mai bune și cele mai proaste 13 politici locale și regionale din Republica Moldova](#) (noiembrie 2017 – ianuarie 2018), în timp ce ediția a doua a cuprins 11 politici locale și regionale și a fost prezentată în luna mai a.c - [Sumarul celor mai bune și cele mai proaste 11 politici locale și regionale din Republica Moldova](#) (februarie – aprilie 2018). Iar în luna iulie a fost prezentat [Sumarul celor mai bune și cele mai proaste 10 politici locale și regionale din Republica Moldova](#), (iulie-octombrie 2018), evaluarea fiind la cea de-a treia ediție.

EVALUAREA POLITICILOR locale și regionale din Republica Moldova urmărește descrierea practicilor durabile, rezistente în timp, care pot fi transferate și în alte comunități, având ca rezultat final îmbunătățirea calității politicilor locale și regionale de dezvoltare. Astfel, în această publicație sunt descrise 10 politici locale și regionale; este vorba de politici cu o valoare adăugată, care pot fi considerate unice, inovatoare și semnificative pentru dezvoltarea economică și socială a Republicii Moldova, dar și două măsuri, care pot provoca daune și care nu ar trebui să reprezinte un exemplu pentru autoritățile care doresc să se modernizeze și să fie transparente.

POLITICILE INCLUSE ÎN SUMAR au fost identificate, analizate și apreciate cu suportul unui Consiliu de evaluatori independenți selectați de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, pe baza experienței lor administrative și de cercetare din diverse domenii. Membrii Consiliului de Evaluare își desfășoară activitatea în cadrul autorităților publice, agenții de dezvoltare regională, think tank-uri, instituții media, asociații de business și mediul academic. Evaluatorii au fost invitați să evalueze o serie de decizii și politici locale cu caracter social-economic (reglementări, decizii de privatizare, documente de strategie, concepte de politici publice), propuse ori adoptate de către autoritățile publice locale de nivelul I și II, în domeniul lor de atribuții recunoscute de legislație.

Metodologia evaluării

Metodologia de evaluare a fost elaborată de către IDIS „Viitorul”, în parteneriat cu Institutul pentru Reforme Economice și Sociale din Slovacia (INEKO), cu sprijinul financiar al Programului de Asistență Oficială pentru Dezvoltare al Republicii Slovace (SlovakAid).

Astfel, membrii Consiliului de Evaluare au examinat 10 politici reprezentative pentru dezvoltare economică și socială locală după două criterii: (1) calitate și (2) relevanță (importanța lor pentru comunitate și actorii locali). Măsurarea a inclus estimarea efectelor acestor politici și decizii locale asupra dezvoltării sustenabile și bunăstării comunităților în care acestea au apărut; adică efectele multiplicatoare.

Grila de măsurare a calității măsurii cuprinde valori variabile de la dezaprobare deplină la evaluare neutră (0) până la aprobare deplină [-3; +3]. Experții au evaluat și importanța măsurii pentru societate și economie, folosind o scară procentuală [0%; 100%], notând prin acest indicator gradul de durabilitate al măsurării pentru comunitatea locală și societate în ansamblu. La fel, membrii Consiliului de Evaluare au menționat avantajele și dezavantajele măsurilor pe care le-au evaluat. Comentariile lor despre măsurile evaluate reprezintă o parte a evaluării calității de către Consiliu.

Scorul final al fiecărei politici a fost calculat pe baza valorii medii obținute de la calitatea politicii înmulțită la coeficientul ce exprimă valoarea medie a importanței măsurii pentru comunitatea locală și economie. Scorul final variază între [-300; +300]. Potrivit metodologiei folosite, toate măsurile pot fi reprezentate pe o hartă de intensități relative, care indică astfel contribuția evaluată de experți a măsurilor respective asupra dezvoltării sociale și economice.

Clasamentul politicilor locale și regionale din Moldova

Localitatea	Calitatea [-3; +3]	Importanța [0%; 100%]	Scor final [-300; 300]	Poziție
Comuna Chișcăreni, raionul Sângerei <i>Traseul turistic – „La Chișcăreni ACASA”</i>	2,5	82,3	202,6	I
Satul Colibași, raionul Cahul <i>Sala polivalentă de sport din satul Colibași</i>	2,3	70,0	161,5	II
Satul Sămășcani, raionul Șoldănești <i>Centrul comunitar „Bătrânețe activă” în satul Sămășcani, raionul Șoldănești</i>	2,2	70,4	151,6	III
Municipiul Bălți <i>Harta serviciilor sociale în municipiul Bălți</i>	2,1	71,2	147,8	IV
Grupul de Acțiune Locală „Plaiul Codrilor” (raionul Strășeni) <i>Harta resurselor locale a teritoriului Grupului de Acțiune Locală „Plaiul Codrilor”</i>	2,1	70,0	145,4	V
Municipiul Strășeni <i>Planul strategic local de integritate și acțiunile anticorupție ale Primăriei municipiului Strășeni</i>	1,9	68,1	130,9	VI
Satul Ghidighici, municipiul Chișinău <i>Întâlniri live cu cetățenii satului Ghidighici</i>	1,8	71,2	125,9	VII
Municipiul Comrat <i>Planul de reducere a furturilor din municipiul Comrat</i>	1,4	59,6	82,5	VIII
Satul Măgdăcești, raionul Criuleni <i>Tranzacție în familie la Primăria Măgdăcești</i>	-1,5	57,3	-83,8	IX
Satul Bogzești, raionul Telenești <i>Protecționism și afaceri camuflate. Imperiul de construcții al primarului milionar de la Bogzești</i>	-1,6	57,7	-93,2	X

Membrii Consiliului de Evaluare

1. Aurelia Țepordei, director al Departamentului dezvoltare profesională, Academia de Administrare Publică
2. Boris Ivasi, SRL „Hidroimpex”, Soroca
3. Diana Enachi, economist IDIS „Viitorul”
4. Dumitru Albulesa, administrator, Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova (AITA)
5. Igor Bucătaru, conferențiar universitar USM, expert „Promo-Lex”
6. Igor Neaga, Consultant regional GIZ/ADR Nord
7. Ion Beschieru, expert în administrația publică locală
8. Irina Ioniță, Specialist monitorizare și evaluare, proiectul APM al USAID
9. Liubomir Chiriac, vicedirector IDIS „Viitorul”
10. Ludmila Botnariuc, secretar administrativ, Secția Relații cu Publicul, Consiliul raional Orhei
11. Octavii Ivanov, Consultant-coordonator, Dezvoltare locală, CALM
12. Ștefan Vlas, deputat în Parlamentul Republicii Moldova
13. Vasile Cioaric, director de programe, Centrul „Contact”
14. Veaceslav Aftene, jurnalist, portalul www.ialovnews.md
15. Victoria Cujbă, șef al Direcției administrație publică, Cancelaria de Stat

Sumar

Zece cele mai bune și mai proaste politici locale și regionale din Moldova implementate în august-octombrie 2018 au fost identificate și evaluate de către membrii unui Consiliu de Evaluare, la invitația IDIS „Viitorul” și institutul INEKO din Slovacia. Activitatea urmărește descrierea practicilor durabile, rezistente în timp, care pot fi transferate și în alte comunități, având ca rezultat final îmbunătățirea calității politicilor locale și regionale de dezvoltare.

Politicile publice au fost măsurate pe baza a două criterii aprobate metodologic, luând în considerare importanța lor pentru comunitate și sustenabilitatea acestora. Astfel, membrii Consiliului de Evaluare au apreciat și clasificat politicile analizate după (a) calitate, criteriu care cuprinde valori situate între -3 și 3 și (b) importanța acestei politici pentru comunitate și economie, adică impactul care îl produce, utilizând o scară procentuală de la 0 la 100%. Iar înmulțirea celor două criterii reprezintă scorul final al fiecărei politici, care se încadrează între -300 și 300 de puncte.

Potrivit analizei, cele mai bune cinci politici publice locale din țara noastră se referă la traseul turistic lansat pe 30 septembrie în comuna Chișcăreni, raionul Sângerei – cu un scor final de 202,6 puncte, sala polivalentă de sport din satul Colibași, raionul Cahul – 161,5 puncte, Centrul comunitar „Bătrânețe activă” din satul Sămășcani, raionul Șoldănești – 151,6 puncte, harta serviciilor sociale din municipiul Bălți, cu un scor final de 147,8, dar și harta resurselor locale a teritoriului Grupului de Acțiune Locală „Plaiul Codrilor” din raionul Strășeni, care a acumulat un scor final de 145,4 puncte.

Astfel, pe lângă faptul că comuna Chișcăreni din raionul Sângerei este renumită pentru Festivalul sarmalelor și plăcintelor organizat anual, localitatea are toate șansele să devină o atracție turistică în Moldova. Traseul turistic „La Chișcăreni - ACASĂ” le va permite vizitatorilor să descopere istoria și locurile frumoase ale localității. *„Impactul acestei politici locale este unul pe termen lung și ține de atragerea investițiilor, crearea locurilor de muncă și impulsivitatea dezvoltării socio-economice a comunei. Ba mai mult, noul traseu turistic din comuna Chișcăreni dezvoltă turismul rural, ramură cu un potențial enorm de dezvoltare”*, consideră Diana Enachi, membra a Consiliului de Evaluare. Principalele puncte de atracție sunt monumente istorice din perioada boierului Nicolae Casso, popasuri turistice în spații forestiere, un centru de artizanat, precum și patru agro-pensiuni cu servicii turistice complete. Ideea creării traseului turistic aparține primăriei și a fost susținută prin contribuțiile băștinașilor.

O altă o politică care a devenit posibilă mulțumită băștinașilor este și sala polivalentă de sport din satul Colibași, deschisă în luna august. Astfel, a fost renovată clădirea fostului cinematograf prin reorganizarea spațiului interior, dar și reparația capitală a clădirii. Sala polivalentă de sport are o suprafață de circa 200 metri pătrați și include spații construite conform celor mai moderne tehnologii. Pe lângă spațiul dotat cu aparate de fitness, localnicii de diferite vârste pot practica și alte activități: dansuri sportive, lupte libere, atletică, gimnastică etc. *„Impresionează efortul localnicilor, fapt ce denotă spiritul și inițiativa civică dezvoltată din localitate”*, este de părere Igor Bucătaru, membru al Consiliului de Evaluare.

Iar pentru a le asigura tinerilor în etate o bătrânețe activă, Primăria satului Sămășcani din raionul Șoldănești, în parteneriat cu HelpAge International, a deschis pe 10 august Centrul comunitar „Bătrânețe activă”, care este unul dintre primele instituții de acest gen în raion. *„Această instituție reprezintă o practică concretă și cu beneficiari direcți; un model demn de urmat și de replicat și în alte localități din țară”*, spune membrul Consiliului de Evaluare, Veaceslav Aftene. Centrul comunitar, care se află în blocul vechi al grădiniței din

localitate, asigură accesul la activități sociale, educaționale și recreative a cel puțin 300 de persoane în etate din comunitatea locală, susținând-le astfel integrarea socială.

La rândul său, membrii Consiliului de Evaluare au evaluat și două politici negative care prezintă anumite încălcări ale principiilor de transparență. Este vorba de două cazuri intens mediatizate, dar care însă trebuie apreciate de către instituțiile competente și anume posibilul conflict de interese în decizia Primăriei satului Măgdăcești de achiziționare a imobilului pentru grădinița din sat și imperiul de construcții al primarului din satul Băgzești, raionul Telenești.

Ediția următoare a Sumarului celor mai bune și mai proaste politici locale și regionale din Moldova urmează să apară în februarie 2019.

Descrierea politicilor publice care au fost apreciate ca fiind bune

I TITLU: TRASEUL TURISTIC – „LA CHIȘCĂRENI ACASĂ”

Surse de informare: Primăria comunei Chișcăreni, raionul Sângerei, pagina <http://www.md.undp.org/> și platforma <https://guvern24.md/>

Măsura urmărită de autoritate – Politici locale de dezvoltare a potențialului turistic

CONTEXT

Chișcăreni este satul renumit prin Festivalul sarmalelor și plăcintelor organizat anual în localitate. De asemenea, localitatea este cunoscută grație monumentelor istorice de importanță națională: „Moara boierului Novițchi” și „Movila lui Casso”. Pe bună dreptate, localnicii le consideră bogăția satului și povestesc istoria acestor monumente tuturor oaspeților. Potrivit istoriei, conacul lui Casso a fost construit după un model unui castel de pe malul Senei, avându-l ca arhitect pe Alexandru Bernardazzi.

În condițiile în care în comună sunt mai mulți meșteri populari care țes covoare, brodează, sculptează lemnul, împletesc în lozie și există gospodării rurale ce se ocupă cu creșterea iepurilor, prepelițelor, albinelor și oferă locuri pentru pescuit, Primăria comunei Chișcăreni și Asociația Băștinașilor din Chișcăreni au decis să valorifice potențialul turistic local. Ca rezultat, pe 30 septembrie curent, în comuna Chișcăreni a fost lansat un nou traseu turistic și anume „La Chișcăreni - ACASĂ”, care descoperă istoria și locurile frumoase ale localității. Evenimentul de lansare a traseului turistic a avut loc în cadrul ediției a V-a a Festivalului Sarmalelor și Plăcintelor, unic în Moldova, care contribuie la promovarea imaginii localității, a tradițiilor și gastronomiei naționale.

Ideea creării traseului turistic aparține Primăriei Chișcăreni și a fost susținută prin contribuțiile băștinașilor care au venit cu o contribuție de 12.000 lei, Guvernul Elveției prin intermediul PNUD (420.658 lei), DVV International (98.000 lei) și investiții ale proprietarilor pensiunilor în sumă de 243.600 lei. Crearea traseului turistic în comuna Chișcăreni este unul dintre cele 14 proiecte de dezvoltare economică locală realizate de autoritățile locale și băștinași în cadrul proiectului „Migrație și dezvoltare locală”, implementat de PNUD Moldova cu suportul financiar al Guvernului Elveției.

ACTIVITĂȚI

Principalele puncte de atracție din comuna Chișcăreni sunt monumente istorice din perioada boierului Nicolae Casso (1839-1904), popasuri turistice în spații forestiere, un centru de artizanat, precum și patru agro-pensiuni, care oferă 20 de locuri de cazare, cu servicii turistice complete și anume „Casa din vale”, „Casa rustică”, „La bunica” și „Albinuța”, locații pe care le pot vizita și unde se pot caza turiștii și vizitatorii veniți la Chișcăreni.

Astfel, turiștii pot admira împrejurimile de la înălțime urcând pe Movila lui Casso. La fel, pot avea parte de plimbări cu căruța, iar la Casa „Albinuța” pot beneficia de terapie apicolă și micromasajul produs de vibrația zumzăitului de albine. Cei care doresc să pescuiască sau să se relaxeze, o pot face la popasurile amenajate la iazuri și în pădure. Traseul este completat de serviciile oferite de cele patru pensiunile agro-turistice, activitățile agricole la care se pot implica turiștii și bucatele ecologice pregătite de gospodarii satului. Ghizii locali sunt reprezentați de specialiștii de la centrul „Dialog” și de elevii de la Liceul Teoretic „Nicolae Casso”.

BENEFICIARI

Locuitorii comunei Chișcăreni – în număr de 5 625 de persoane (potrivit datelor Primăriei), instituțiile publice, turiștii, pensiunile turistice și antreprenorii din comunitate și raionul Sângerei.

IMPACT

Proiectul „Promovarea potențialului turistic al comunei Chișcăreni” în cadrul căruia a fost creat traseul turistic vine să ofere noi oportunități pentru dezvoltarea socio-economică a localității, care concentrează eforturile tuturor asupra dezvoltării sectorului agro-turistic și economic.

Traseul turistic din comuna Chișcăreni va contribui la crearea locurilor de muncă, atragerea investițiilor și crearea condițiilor pentru ca locuitorii comunei să rămână acasă. Potrivit Silviei Țurcan, primarul comunei Chișcăreni, *„proiectul creează un mediu benefic dezvoltării economice locale. Printre beneficiari se numără nu doar pensiunile agro-turistice, dar și alte șase întreprinderi locale incluse în traseu drept puncte de vizită, aceasta fiind o posibilitate de a stimula și susține producătorii locali”*.

COMENTARII

Valorificarea potențialului turistic local are un șir de efecte pozitive asupra întregii comunități. Impactul acestei politici locale este unul pe termen lung și ține de atragerea investițiilor, crearea locurilor de muncă și impulsivitatea dezvoltării socio-economice a comunei. Ba mai mult, noul traseu turistic din comuna Chișcăreni dezvoltă turismul rural, ramură cu un potențial enorm de dezvoltare. Efectele pozitive ale politicii nu se opresc aici. Or, prin crearea de noi locuri de muncă, creșterea veniturilor la buget, promovarea comunității și a tradițiilor naționale, atragerea turiștilor, dezvoltarea infrastructurii și asigurarea condițiilor de trai decente, este încurajat atât antreprenoriatul local, cât și cetățenii să rămână în localitate și să contribuie nemijlocit la dezvoltarea acesteia. Mai mult, implicarea și contribuția financiară a băștinașilor, dar și a antreprenorilor locali demonstrează importanța și viabilitatea acestui proiect de dezvoltare a potențialului turistic. *„Foarte inspirat și de apreciat. O practică prin care este implicată cât mai multă lume din comunitate și creează un bun nume acestei comune”*, este de părere membrul Consiliului de Evaluare, Veaceslav Aftene.

În opinia Consiliului de Evaluare, inițiativa de dezvoltare a turismului rural din comuna Chișcăreni ar putea fi impulsivată prin formarea unei asociații sau a unui cluster între localități, lucru ce ar aduce noi oportunități.

Scor: CALITATEA [+2,5] IMPORTANTĂ [82,3%]

II TITLU: „SALA POLIVALENTĂ DE SPORT DIN SATUL COLIBAȘI”

Surse de informare: Primăria satului Colibași, raionul Cahul, pagina <http://www.md.undp.org> și platforma <https://guvern24.md/>

Măsura urmărită de autoritate – Politici de promovare a sportului și a modului sănătos de viață

CONTEXT

Satul Colibași din raionul Cahul este una dintre cele mai mari comunități rurale din zona de sud a Republicii Moldova cu circa 6 000 de locuitori. Toți localnicii, de la mic la mare, erau afectați de lipsa condițiilor de antrenare în activități sportive și de dezvoltare fizică generală, fapt care contribuia la o scădere continuă a gradului de sănătate a cetățenilor. În acest sens, membrii Asociației Băștinașilor din Colibași, în parteneriat cu Primăria satului și întreaga comunitate locală au decis să implementeze proiectul „Condiții mai bune pentru promovarea modului sănătos de viață în satul Colibași” și să creeze o modernă sală polivalentă de sport, prima de acest gen din satele de la sudul țării.

Astăzi, cei 6 mii de locuitori din satul Colibași, dar și localitățile învecinate au acces la servicii publice de agrement și practică mai multe tipuri de sport în noua sală polivalentă de sport deschisă în comunitate pe 31 august, în cadrul Zilelor Diasporei. Sala polivalentă de sport este primul dintre cele trei proiecte realizate cu suportul băștinașilor din Colibași. Crearea sălii a fost posibilă datorită suportului financiar oferit de Guvernul Elveției, în valoare de 20 mii dolari, contribuția autorităților locale (aproximativ 4 500 USD) și a localnicilor (aproape 15 000 USD), precum și a altor parteneri și donatori.

ACTIVITĂȚI

Ideea proiectului a apărut în 2016, prin consultare largă cu băștinașii satului Colibași, din dorința de a crea condiții pentru un mod sănătos de viață pentru locuitori. Acțiunea a fost inclusă în planul de acțiuni al Asociației băștinașilor. Astfel, a fost renovată clădirea fostului cinematograful prin reorganizarea spațiului interior, dar și reparația capitală a clădirii, povestește primarul satului, Ion Dolganiuc. Potrivit lui Cornel Inje, președintele Asociației băștinașilor, proiectul a fost realizat, în mare parte, în bază de voluntariat și contribuții financiare din partea băștinașilor aflați departe de casă. De asemenea, a fost creat și un spot video pentru informare și un grad de transparență mai ridicat.

Sala polivalentă de sport are o suprafață de circa 200 metri pătrați și include spații construite conform celor mai moderne tehnologii. Astfel, pe lângă spațiul dotat cu aparate de fitness, localnicii de diferite vârste pot practica și alte activități: dansuri sportive, lupte libere, atletică, gimnastică etc. De asemenea, la dispoziția vizitatorilor sunt puse mese de șah și dame, iar pentru relaxarea colibășenilor, a fost prevăzut și un cabinet de masaj.

IMPACT

Rezolvarea problemei legată de lipsa condițiilor pentru antrenarea copiilor, tinerilor și adulților din satul Colibași în activități sportive contribuie la apariția efectelor pozitive asupra stării de sănătate a populației satului, precum micșorarea delincvenței juvenile, mai ales în rândul copiilor și adolescenților ai căror părinți sunt plecați peste hotare, întrucât copiii sunt mai motivați să practice diverse genuri de sport, în detrimentul altor activități nocive.

COMENTARII

Crearea condițiilor pentru practicarea sportului este, bineînțeles, o politică binevenită pentru orice localitate, având în vedere lipsa activităților de agrement și antrenare în activități sportive la nivelul comunităților rurale. Astfel, deschiderea sălii polivalente de sport în satul Colibași are o importanță deosebită, având

efecte pozitive asupra sănătății comunității și contribuind pe termen lung la dezvoltarea socio-economică locală. *„Într-un corp sănătos, o minte sănătoasă!”*, îndeamnă Ștefan Vlas. Sala polivalentă de sport menține tinerii în sat, dezvoltă localitatea, promovează modul sănătos de viață și contribuie la promovarea imaginii localității. Pozitiv se apreciază implementarea acestei inițiative prin consultarea comunității și băștinașilor aflați peste hotare. Contribuția financiară din partea băștinașilor este un afect al transparenței în procesul decizional și consultării cu cetățenii privind necesitățile comunității. Impresionează efortul localnicilor, fapt ce denotă spiritul și inițiativa civică dezvoltată din localitate. *„Inițiativa din satul Colibași reprezintă o inițiativă minunată și utilă, mai ales în condițiile în care satul Colibași este o localitate vie și activă cu multă lume rămasă acasă”*, spune Irina Ioniță, membru al Consiliului de Evaluare.

Impactul acestei politici ar putea fi diminuat în cazul în care alte necesități stringente pentru comunitate nu au fost luate în considerare, cum ar fi accesul la apă și canalizare, infrastructura drumurilor și cea socială. De asemenea, din păcate, politica nu este ușor replicabilă, deoarece necesită resurse suplimentare pentru un serviciu care apare necesar doar în momentul satisfacerii celorlalte nevoi. Este un exemplu minunat, însă greu de urmat. În același timp, membrii Consiliului de Evaluare consideră că asigurarea cetățenilor cu servicii calitative de petrecere a sportului și a timpului liber trebuie să fie o politică obișnuită a unei administrații publice.

Scor: CALITATEA [+2,3] IMPORTANTĂ [70,0%]

III TITLU: CENTRUL COMUNITAR „BĂTRÂNEȚE ACTIVĂ” DIN SATUL SĂMĂȘCANI, RAIONUL ȘOLDĂNEȘTI

Sursa de informare: Postul TV regional <https://impulstv.com>

Măsura urmărită de autoritate – Politici de promovare a participării persoanelor în etate la viața socială și economică a comunității

CONTEXT

Pentru a le asigura tinerilor în etate o bătrânețe activă, Primăria satului Sămășcani din raionul Șoldănești a deschis pe 10 august Centrul comunitar „Bătrânețe activă”, care este unul dintre primele instituții de acest gen în raion. Centrul, care se află în blocul vechi al grădiniței din localitate a fost creat la propunerea Grupului de Inițiativă „Seniorii activi”, cu suportul financiar al Primăriei satului Sămășcani, și Crucea Roșie din Elveția prin intermediul proiectului „Îmbătrânire și sănătate”, implementat de către HelpAge International.

ACTIVITĂȚI

Centrul comunitar asigură accesul la activități sociale, educaționale și recreative a cel puțin 300 de persoane în etate din comunitatea locală, susținând-se astfel integrarea socială. Condițiile noi create facilitează participarea săptămânală a cel puțin 40 persoane în etate, copii, tineri și adulți la Clubul Gastronomic, Clubul teatral, Clubul de artizanat și cel sportiv, acțiunile urmărind implementarea și promovarea îmbătrânirii active și sănătoase. De asemenea, prin intermediul activităților desfășurate în cadrul Centrului se dezvoltă și promovează voluntariatul în rândul vârstnicilor, toate acțiunile urmărind implementarea și promovarea îmbătrânirii active și sănătoase. În acest scop, în Centrul Comunitar au fost create condiții unde să-și desfășoare activitățile tinerele gospodine, meșterii populari.

„Centrul comunitar pentru persoanele în etate reprezintă un centru de socializare și de comunicare, ca să iasă din casă și să-și petreacă timpul împreună și sa fie activi în comunitate. Potențiali beneficiari ai centrului sunt 250 de bătrâni și se implică și tinerii în activitățile Centrului. Planificăm să avem câte patru activități pe săptămână: într-o zi vom desfășura Clubul teatral, în altă zi – Clubul artistic, iar la Clubul sportiv cred că vom desfășura ore de două ori pe săptămână și vor avea acces inclusiv doamnele cu vârsta de până la 40 de ani”, povestește primarul satului Sămășcani, Lilia Gavrilan.

BENEFICIARI

Centrului comunitar „Bătrânețe activă” sunt persoanele în etate din satul Sămășcani, dar și comunitatea, reprezentată prin 1 502 locuitori (conform recensământului din anul 2004).

IMPACT

Serviciile prestate de Centrul comunitar „Bătrânețe activă” urmărește îmbunătățirea calității vieții persoanelor vârstnice din satul Sămășcani, prevenirea instituționalizării acestora prin dezvoltarea serviciilor alternative; combaterea riscului de excluziune socială a persoanelor vârstnice cu impact asupra creșterii calității vieții acestora și promovarea participării persoanelor vârstnice la viața socială. Centrul urmează să devină a doua casă pentru persoanele în etate din localitate, o casă plină de bucurii și emoții pozitive; un centru care va reduce izolarea socială și va crește speranța de viață. Centrul va deveni un loc prietenos vârstnicilor, va stimula participarea activă în viața comunității și va contribui la îmbunătățirea stării de sănătate.

COMENTARII

Centrul comunitar „Bătrânețe activă” din satul Sămășcani reprezintă o politică mai mult decât binevenită, având în vedere faptul că vârstnicii sunt una dintre cele mai vulnerabile categorii sociale și sunt dați adesea

uitării. Pentru localitățile rurale, în special, din Republica Moldova aceste practici trebuie să fie un exemplu de urmat. *„Situția social-economică din localitățile rurale, migrația care a atins cote îngrijorătoare și pensiile care sub nivelul de existență influențează negativ viața persoanelor în etate și calitatea vieții lor. Astfel, inițiativa din satul Sămășcani implică un impact major asupra situației vârstnicilor din localitate, cu atât mai mult cu cât implică tineri și alți reprezentanți ai comunității”*, este de părere membra Consiliului de Evaluare, Diana Enachi. Centre asemănătoare celui din satul Sămășcani sunt utile și în orașele mari, unde activitatea asistențelor sociale și a personalului acestor centre este una sustenabilă, în special din punct de vedere salarial.

Prin urmare, prin încurajarea participării active a persoanelor vârstnice în viața socială, economică și culturală a comunității și practicării diferitor activități culturale și recreative, este promovată îmbătrânirea activă și sănătoasă. Pe termen lung, efectele se multiplică: sporește speranța de viață, se îmbunătățește starea de sănătate a comunității și calitatea vieții persoanelor în etate din localitate.

Scor: CALITATEA [+2,2] IMPORTANTĂ [70,4%]

IV TITLU: HARTA SERVICIILOR SOCIALE ÎN MUNICIPIUL BĂLȚI

Sursa de informare: Primăria municipiului Bălți

Măsura urmărită de autoritate – Politici de accesibilitate a serviciilor sociale pentru comunitate

CONTEXT

Începând cu luna iulie a anului 2018, municipiul Bălți dispune de un instrument nou și util, și anume Harta serviciilor sociale. Harta poate fi accesată atât de către cetățeni, cât și de către autoritățile publice locale. Această hartă este necesară pentru a cunoaște cât este de dezvoltată rețeaua de servicii sociale în municipiul Bălți, care este capacitatea serviciilor existente și căror grupuri de beneficiari se adresează fiecare serviciu social. În prezent, în municipiul Bălți există 27 de servicii sociale, pentru care au fost alocate 15 824,6 mii lei în anul 2017 de la bugetul municipal.

Harta serviciilor sociale a fost creată în cadrul proiectului „Dezvoltarea serviciilor sociale în Republica Moldova în perioada 2017-2019”, implementat de organizațiile People in Need și Caritas din Republica Cehă și realizat cu suportul Agenției Cehe pentru Dezvoltare. Harta serviciilor sociale este de asemenea disponibilă și pentru raionul Soroca și raionul Dubăsari, create în cadrul aceluiași proiect.

ACTIVITĂȚI

Idea hărții serviciilor sociale din municipiul Bălți vine să accesibilizeze serviciile sociale din municipiul Bălți, cu propuneri și soluții de ajustare a cadrului de comunicare și funcționare a serviciilor sociale; și /sau creare și pilotare a unor servicii noi la costuri mici, cu beneficii și impact major.

[Harta serviciilor sociale din municipiul Bălți](#) include informații despre instituțiile sociale de pe teritoriul municipiului, serviciile care sunt prestate de acestea, adrese și date de contact. Prin urmare, pe hartă sunt prezentate serviciile sociale finanțate din bugetul municipal, servicii finanțate din bugetul de stat, inclusiv cu destinație specială (ca serviciul de adopție), precum și servicii publice cu finanțare mixtă.

Astfel, cu ajutorul hărții aflăm că în municipiul Bălți sunt prestate 17 servicii sociale (printre care Casă de copii de tip familie, cantină socială, locuință protejată, compensații pentru transport etc.) și nouă centre comunitare (pentru copii în situație de risc, persoane fără adăpost, pentru oamenii în etate, pentru persoane cu probleme de sănătate mentală, victimele violenței în familie etc.). De exemplu, dacă accesăm pe hartă Centrul de plasament temporar și reabilitare pentru copii din municipiul Bălți descoperim că de serviciile sociale ale acestui centru beneficiază 104 persoane. Totodată, aflăm că de compensații pentru transport în municipiul Bălți beneficiază 6 888 persoane, iar plata compensației se efectuează din contul bugetul de stat prin transferuri cu destinație specială. De asemenea, aflăm că la cantina socială din municipiu, situată pe str. Independenței, se alimentează anual 448 de persoane vulnerabile, iar 832 de bătrâni din municipiul Bălți beneficiază de serviciul de îngrijire socială la domiciliu.

Procesul de elaborare a hărții serviciilor sociale a fost unul participativ, axat pe dialog între diferiți specialiști. A fost creat un Grup local de incluziune la nivelul municipiului Bălți, format din persoane vulnerabile, tineri, asistenți sociali, reprezentanți ai Direcției asistență socială și protecție a familiei, ai Agenției teritoriale de ocupare a forței de muncă, ai instituțiilor de învățământ etc.

BENEFICIARI

Locuitorii municipiului Bălți, în număr de 151 300 (potrivit datelor Primăriei).

IMPACT

Harta serviciilor sociale din municipiul Bălți contribuie la o mai bună informare a publicului larg despre activitatea serviciilor sociale din municipiu; monitorizarea și evaluarea serviciilor sociale de către cetățeni, transparența actului de administrare locală și creșterea gradului de încredere față de administrația locală. Impactul vizualizării serviciilor publice pe o hartă interactivă va putea fi urmărit pe termen lung și se va axa pe dezvoltarea rezultatelor.

COMENTARII

Harta serviciilor sociale din municipiul Bălți este un instrument inovativ care poate fi accesat gratuit de către orice persoană interesată de o informație privind instituțiile sociale din municipiu și datele de contact, serviciile sociale prestate și beneficiarii acestora. Impactul acestei politici utile este unul înalt având în vedere beneficiile și impactul asupra întregii comunități, mai ales că contribuie la accesibilitatea serviciilor sociale și nu necesită mari intervenții financiare. Prin accesul deschis al cetățenilor la date privind prestarea serviciilor sociale se elimină riscurile de corupție din acest sector vulnerabil și se eficientizează activitatea prestatorilor de servicii sociale. Pozitiv se apreciază și procesul participativ de elaborare a hărții serviciilor sociale, la care au participat diverși actori locali, actuali și potențiali beneficiari ai serviciilor sociale.

„Consider o politică necesară care ar trebui implementată în toate municipalitățile. Ar fi bine ca în cadrul Primăriei municipiului Bălți să existe, de exemplu, un ecran LED pentru ca harta să poată fi accesată de persoanele vulnerabile, beneficiare de serviciile sociale, care nu au acces la internet în viața de zi cu zi”, este de părere Irina Ioniță.

Însă, pentru a deveni o practică de succes, Harta serviciilor sociale din municipiul Bălți trebuie să devină cunoscută tuturor beneficiarilor de servicii sociale și promovată intens în rândul cetățenilor. De asemenea, în opinia lui Veaceslav Aftene, harta serviciilor sociale este un instrument deocamdată, destul de abstract pentru a-i înțelege utilitatea practică.

Scor: CALITATEA [+2,1] IMPORTANTĂ [71,2%]

V

TITLU: HARTA RESURSELOR LOCALE A TERITORIULUI GRUPULUI DE ACȚIUNE LOCALĂ „PLAIUL CODRILOR”

Sursa de informare: Grupul de Acțiune Locală „Plaiul Codrilor” (raionul Strășeni)

Măsura urmărită de autoritățile publice locale – Politici locale de dezvoltare comunitară

CONTEXT

Cu scopul de a spori nivelul participării civice și a bunei guvernări la nivel local printr-o cooperare eficientă dintre reprezentanții societății civile, sectorului public și privat implicați în dezvoltare locală, autoritățile publice locale și comunitățile din patru localități ale raionului Strășeni (satele Vorniceni, Dolna și comunele Lozova și Micleușeni) și-au unit eforturile și au creat în anul 2017 Grupul de Acțiune Locală (GAL) „Plaiul Codrilor”. GAL-ul „Plaiul Codrilor” este unit printr-un traseu, arie geografică și elemente de identitate locală care sunt comune. Obiectivele GAL includ dezvoltarea unui mediu de afaceri competitiv; revitalizarea comunităților și îmbunătățirea calității vieții; promovarea identității locale. GAL este „motorul” de funcționare în cadrul abordării LEADER (Legături între acțiuni pentru dezvoltarea economiei rurale).

Pentru a valorifica resursele naturale și ale mediului înconjurător și a dezvolta un mediu economic competitiv și viabil pentru cei care trăiesc pe teritoriului GAL, a fost elaborată în luna iulie, o hartă a resurselor locale. Harta resurselor locale este foarte importantă în identificarea și formularea viziunii de dezvoltare a comunității și teritoriului, astfel devenind un instrument regional foarte util pentru a putea vizualiza cât mai reușit informațiile colectate sau pentru a putea promova subregiunea GAL-ul „Plaiul Codrilor”. Harta a fost elaborată cu suportul Guvernului Marii Britanii prin intermediul Fondului pentru Buna Guvernare, implementat de People in Need Moldova și Solidarity Fund PL Moldova.

ACTIVITĂȚI

[Harta resurselor locale](#) reprezintă un instrument de planificare a dezvoltării locale pe care membrii GAL-ului îl utilizează la etapa de analiză a potențialului de dezvoltare a subregiunii. Harta resurselor locale al GAL-ului „Plaiul Codrilor” conține cele mai utile informații despre localitățile cuprinse în cadrul Grupului de Acțiune Locală, date despre comunitate, atracții turistice, instituțiile publice existente, serviciile de urgență, culturile agricole cultivate și rezervațiile naturale. Astfel, pe hartă putem găsi peste 100 de resurse de diverse tipuri. Printre acestea putem remarca rezervația naturală „Codrii” cu legendarul stejar a lui Ștefan cel Mare; cimitirul de onoare al eroilor români din satul Micleușeni; 94 de izvoare sau ansamblurile de muzică, foclor și dans popular („Lozioara” din Lozova, „Rotunda” din Vorniceni sau „Strămoșii” din Micleușeni), care duc faima regiunii.

Harta acoperă teritoriul a patru comunități locale: satul Dolna - 1 155 locuitori, comuna Lozova - 6 597 locuitori, comuna Micleușeni - 2 343 locuitori, satul Vorniceni - 5 220 locuitori, împreună constituind 15 315 locuitori. Teritoriul se caracterizează prin numeroase trăsături comune, cum ar fi relieful pitoresc cu elemente de podiș și câmpie aflat în zona Codilor Moldovei, activități economice cu o influență puternică a viticulturii și pomiculturii, locuit în mare parte de basarabeni care dețin un bogat patrimoniu cultural. În cadrul procedurii de elaborare a hărții s-au organizat mai multe reuniuni ale grupurilor de lucru cu participarea membrilor GAL și a altor părți interesate locale. Iar unul dintre scopurile acestor întâlniri a fost identificarea resurselor locale, conștientizarea lor, valorificarea și promovarea microregiunii.

BENEFICIARIII hărții resurselor locale sunt liderii comunitari, asociațiile obștești, autoritățile publice locale, peste 15 000 de cetățeni și persoanele interesate de o anumită comunitate din cadrul GAL-ului și întreaga microregiune.

IMPACT

Cartografierea resurselor locale contribuie la formularea viziunii și priorităților de dezvoltare cu accent pe ceea ce există în comunitate, pe punctele forte ale grupului de comunități și teritoriu din raionul Strășeni. De asemenea realizarea acestei hărți consolidează relațiile de cooperare dintre diverși actori locali, caracteristici zonei.

Harta resurselor locale reprezintă un mijloc important de promovare turistică pe termen lung, fiind un pașaport personal al microregiunii, cât și pentru fiecare vizitator care vizitează cele patru comunități. Prin acest lucru, membrii GAL-ului își doresc ca teritoriul regiunii să devină cunoscut pentru infrastructura și serviciile publice dezvoltate, activitatea turistică și diversitatea ocupațiilor economice.

COMENTARII

Cartografierea resurselor locale prin analiza potențialului de dezvoltare a regiunilor este un instrument foarte bun de planificare a dezvoltării locale și regionale deopotrivă. Elaborarea hărții urmărește sporirea nivelului participării civice și a bunei guvernări la nivel local printr-o cooperare eficientă dintre reprezentanții societății civile, sectorului public și privat implicați în dezvoltare locală, autoritățile publice locale și comunitățile din patru localități ale raionului Strășeni (satele Vorniceni, Dolna și comunele Lozova și Micleușeni). Se apreciază înalt această practică a liderilor locali prin care sunt atrași turiști locali și străini, prin care sunt create condiții propice pentru activitatea antreprenorială, diversificarea ocupațiilor economice, precum și pentru dezvoltarea socio-economică a regiunii în ansamblu.

„Harta resurselor locale a teritoriului Grupului de Acțiune Locală „Plaiul Codrilor” este o politica importantă pentru comunitate, demnă de urmat; un instrument de cooperare și bună guvernare a resurselor locale, cât și promovarea microregiunii”, subliniază Igor Neaga. Harta resurselor locale are un potențial mare de a atrage acasă băștinașii și investitorii. De un astfel de document pot beneficia atât cetățenii, antreprenori, mai ales pentru cei care vor să promoveze turismul local, cât și instituțiile publice, dar și potențialii donatori. În plus oamenii pot afla ușor ce se află interesant în localitățile lor și în cele din vecinătate.

Totuși, un aspect care nu trebuie neglijat este necesitatea dezvoltării infrastructurii, pentru a putea beneficia pe deplin de efectele pozitive ale inițiativei.

Scor: CALITATEA [+2,1] IMPORTANTĂ [70,0%]

VI TITLU: „PLANUL STRATEGIC LOCAL DE INTEGRITATE ȘI ACȚIUNILE ANTICORUPȚIE ALE PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI STRĂȘENI”

Sursa de informare: Primăria municipiului Strășeni

Măsura urmărită de autoritatea publică locală – Politici municipale de prevenire și combatere a corupției

CONTEXT

În anul 2016, Primăria municipiului Strășeni a aplicat și a fost selectată să participe în proiectul „Promovarea integrității și anti-corupției la nivel local în țările Parteneriatului Estic: Georgia, Moldova și Ucraina”, implementat cu suportul PNUD. Primăria municipiului Strășeni este localitatea selectată în cadrul acestui proiect, ca urmare a acțiunilor concrete întreprinse în combaterea corupției și promovarea integrității la nivel local. Scopul acestui proiect este promovarea în Republica Moldova și în celelalte țări participante a unei a unei metodologii inovative de prevenire a fenomenului corupției la nivelul administrației publice locale local. Metodologia a fost aplicată cu succes din 2008 și până în prezent în 12 țări și 30 de primării din Europa Centrală, de Est și Sud-est, inclusă în cărți și manuale traduse în mai multe limbi și recunoscută internațional prin UN Public Service Award 2011.

Astfel, unul din rezultatele proiectului este Planul privind acțiunile de integritate și anticorupție în municipiul Strășeni, lansat în septembrie 2018. Planul este și un instrument de prioritizare a activității autorităților publice locale în prevenirea și tratarea riscurilor de corupție, planificare și monitorizare, identificare a necesităților și consolidare a capacităților instituționale în scopul atingerii obiectivelor de politici stabilite în documentele de politici sectoriale, naționale sau regionale, în special în Strategia națională de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2020 (aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.56 din 30 martie 2017). Documentul a fost elaborat printr-o abordare strategică și participativă și a implicat reprezentanți ai administrației locale, antreprenori și membri a societății civile, analizând vulnerabilitatea față de activitățile de corupție și elaborând soluții pentru vindecarea și prevenirea comportamentului corupt.

ACTIVITĂȚI

Planul privind acțiunile de integritate și anticorupție în municipiul Strășeni 2018 – 2020 a fost elaborat aplicând metodologia „Insule de integritate”, care se bazează pe abordare strategică și un proces participativ. Astfel, la etapa de diagnostic (preliminar și extins) s-au analizat toate activitățile din cadrul Primăriei Strășeni, identificându-se activitățile cele mai vulnerabile la corupție (septembrie – decembrie 2016) prin intermediul metodei chestionarului, iar la etapa de elaborarea a soluțiilor s-au elaborat soluții și strategii pentru tratarea vulnerabilităților și a fost elaborat planul strategic (ianuarie – iunie 2017).

În vederea identificării celor mai vulnerabile activități la corupție, a fost aplicată formula lui Robert Klitgaard: Corupție (C) = Monopol (M) + Discreție (D) – Transparență/Responsabilizare (T). Prin urmare, în faza de diagnostic general preliminar, funcționarii au evaluat în mod individual nivelul de monopol, discreție și transparență a 33 de activități desfășurate și servicii prestate de către primărie. Iar după gradul de vulnerabilitate, conform rezultatelor evaluării, 79% dintre activități au fost identificate ca fiind vulnerabile la corupție (26), în special management deșeurilor, administrarea întreprinderilor municipale, iluminatul public și serviciul public de apă și canalizare. În faza de diagnostic extins, a fost evaluat gradul de vulnerabilitate la corupție de către mediul extern și au fost chestionați în acest sens 300 de cetățeni ai municipiului Strășeni. Conform rezultatelor evaluării externe, cele mai netransparente și vulnerabile la corupție activități din cadrul Primăriei municipiului Strășeni au fost administrarea fondului funciar;

managementul resurselor umane și controlul activităților economice. Ulterior, în baza aceleași formule, soluțiile au inclus schimbări de ordin instituțional care vizează: reducerea monopolului în prestarea de servicii publice și livrarea de bunuri; limitarea discreției în procesul decizional; creșterea transparenței și gradului de responsabilizare față de cetățeni.

Viziunea Primăriei Municipiului Strășeni în ceea ce privește prevenirea și tratarea riscurilor de corupție pentru următorii trei ani este: *„Primăria municipiului Strășeni este un model de integritate și eficiență a administrației publice locale acționând transparent și în interesul comunității în deciziile adoptate, în serviciile publice prestate și toate activitățile desfășurate”*. Realizarea viziunii va fi asigurată prin stabilirea și agrearea de către fiecare actor, atât cei interni (conducerea, funcționarii, consilierii locali), cât și cei externi (mediul privat, societatea civilă) a unui set de principii de care să se ghideze în activitatea lor, se arată în Planul de integritate.

Obiectivele strategice pentru atingerea viziunii includ 1. Eficientizarea utilizării banilor publici prin asigurarea transparenței, concurenței și răspunderii în cadrul procedurilor de achiziție publică. 2. Dezvoltarea unor mecanisme moderne pentru eficientizarea procesului de eliberare a certificatelor și autorizațiilor de construire/demolare; 3. Îmbunătățirea calității serviciului de salubritate prin creșterea transparenței și eficienței ÎM „Gospodăria comunală Strășeni”; 4. Asigurarea eficienței și transparenței în administrarea fondului funciar al municipiului Strășeni. Printre acțiunile incluse în Plan se numără dezvoltarea registrului electronic al actelor permissive; publicarea planurilor anuale de achiziție, a anunțurilor de participare și rezultatelor achizițiilor; publicarea rapoartelor de monitorizare a executării contractelor de achiziție publică; delimitarea și înregistrarea tuturor terenurilor – proprietate publică; dotarea autogunoierelor cu soft pentru gestionarea itinerarului, locației, timpului de lucru și evacuare a deșeurilor; dezvoltarea paginii web și publicarea raportului anual de activitate a ÎM „Gospodăria comunală Strășeni”; elaborarea mai multor secțiuni pe pagina web a primăriei „raportează o construcție neautorizată/comerț ilicit”, „raportează un caz de comportament care afectează salubritatea orașului” etc.

BENEFICIARI acestei politici sunt toți locuitorii municipiului, în număr de 22 217 persoane (potrivit datelor furnizate de Primărie), specialiștii, funcționarii publici și aleșii locali din cadrul primăriei, instituțiile publice și reprezentanții mediului de afaceri din municipiul Strășeni.

IMPACT

Impactul așteptat de la implementarea planurilor de tratare și prevenire a riscurilor la corupție pe termen lung în municipiul Strășeni constă în: 1. Asigurarea unei administrații publice locale eficiente, transparente și integre; 2. Prestarea serviciilor publice de calitate înaltă pentru cetățeni; 3. Utilizarea transparentă și eficientă a resurselor publice; 4. Îmbunătățirea imaginii administrației publice și creșterea încrederii societății; 5. Asigurarea condițiilor instituționale pentru un proces de dezvoltare durabilă.

COMENTARII

Politicile locale anticorupție au o importanță majoră având în vedere efectele dezastruoase ale flagelului corupției asupra dezvoltării socio-economice durabile. Abordarea strategică de prevenire a riscurilor de corupție la nivelul autorităților locale, utilizată de către Primăria municipiului Strășeni este una cu impact mult mai mare decât o abordare punitivă. Metodologia utilizată în elaborarea Strategiei și planului de acțiuni anticorupție are la bază o abordare, pe de o parte strategică, iar pe de altă parte, participativă. La modul practic, aceasta se traduce în implicarea actorilor locali, atât în procesul de diagnostic a activităților cel mai vulnerabile la corupție, cât și la elaborarea soluțiilor la riscurile identificate. Soluțiile identificate vin să elimine sau să reducă riscurile de corupție prin acțiuni de sporire a transparenței și a gradului

de responsabilizare a decidenților și funcționarilor, precum și prin reducerea gradului de monopol și a discreției în procesul decizional.

Primăria Strășeni este unica autoritatea locală care și-a elaborat o Strategie și plan de acțiuni anticorupție printr-un proces participativ larg fără a avea o obligație legală în acest sens. O astfel de analiză de integritate ar trebui aplicată în fiecare localitate din Republica Moldova, Primăria municipiului Strășeni fiind o autoritate locală cunoscută pentru eforturile pe care le depune cu resurse minime pentru a transparentiza activitatea administrației locale. *„Impactul acestei politici este unul major, având drept beneficiari întreaga comunitate din Strășeni. Acesta se traduce în servicii publice de calitate, utilizarea transparentă a resurselor publice conform necesităților municipiului, asigurarea condițiilor instituționale pentru un proces de dezvoltare durabilă, cât și o autoritate publică responsabilă, eficientă, transparentă și integră în raport cu cetățenii și sectorul privat”*, consideră Diana Enachi.

Pe de o parte, Planul strategic local de integritate și acțiunile anticorupție ale Primăriei municipiului Strășeni reprezintă o politică importantă pentru comunitate care urmărește reducerea actelor de corupție în activitatea administrației publice locale. Iar pe de altă parte, membrii Consiliului de Evaluare consideră că lupta cu corupția este o obligație legală a tuturor autorităților publice locale care trebuie să devină o acțiune permanentă. De asemenea, utilitatea Planului strategic se va vedea în timp, după ce vor fi produse anumite rezultate concrete și vizibile pentru cetățenii municipiului.

Scor: CALITATEA [+1,9] IMPORTANTĂ [68,1%]

VII TITLU: „ÎNTÂLNIRI LIVE CU CETĂȚENII SATULUI GHIDIGHICI”

Sursa de informare: Primăria satului Ghidighici, municipiul Chișinău

Măsura urmărită de autoritate – Politici de transparență și implicarea societății civile în procesul decizional la nivel local

CONTEXT

Facebook a devenit unul dintre principalele canale de comunicare a aleșilor locali cu cetățenii. Nu fac excepție nici primarii din mediul rural, care folosesc această metodă pentru a răspunde întrebărilor cetățenilor sau pentru a-și promova realizările. Astfel, Primăria satului Ghidighici a decis că este nevoie ca cei peste 5 mii de locuitori să fie informați corect și implicați în ceea ce se întâmplă în comunitatea în care trăiesc. În acest sens, unul din mijloacele atractive de informare și comunicare, dar în același timp, de asigurare a transparenței Primăriei Ghidighici sunt audiențele sau întâlniri live cu cetățenii, inițiate de primarul satului, Serafim Isac, pe pagina sa oficială de Facebook.

ACTIVITĂȚI

O dată pe lună, după programul de lucru, de la ora 19.00 la 20.00, Serafim Isac se conectează live pe pagina sa de Facebook pentru a comunica cu cetățenii despre situația social-economică a localității și a răspunde la întrebările sătenilor. Emisiunea live include două părți: timp de 15-20 de minute primarul face o retrospectivă a activității primăriei din ultima perioadă, le povestește sătenilor despre realizările primăriei și planurile de viitor, iar în doua parte Serafim Isac răspunde la întrebările sătenilor. În același timp, primarul răspunde și la criticile sătenilor, pentru a identifica motivația și dorința pentru schimbare în localitate. „*Oamenii întrebă orice. Mă strădui să răspund la toate întrebările cât de deocheate nu ar părea. Întotdeauna am ce să le spun cetățenilor și multe subiecte de discutat, de la asfaltarea drumurilor, instalarea tomberoanelor sau modernizarea sistemului de canalizare la gimnaziul din sat*”, povestește Serafim Isac.

Prima audiență online a avut loc pe 30 iunie pe pagina oficială, urmând alte două în iulie și în octombrie. Fiecare intervenție care durează în jurul la 60 de minute, adună peste 1,6 K vizualizări. Astăzi, primarul are un număr impunător de peste 4 000 de săteni-prieteni pe Facebook, inclusiv locuitori de peste hotare, care îi urmăresc activitatea.

BENEFICIARI politici de transparență sunt toți cetățenii satului Ghidighici, în număr de 5 051 persoane (conform recensământului din anul 2014).

IMPACT

Prin intermediul noului canal de comunicare directă cu cetățenii, informațiile cu privire la activitatea administrației locale sunt cunoscute mai bine de cetățenii satului Ghidighici, iar informațiile diseminate sunt primite mult mai repede de către cetățeni. De asemenea, dar foarte important, este faptul că primarul satului primește feedback de la cei care urmăresc și participă la întâlnirile live. Potrivit primarului Serafim Isac, această comunicare pe internet, este una eficientă și vreo 90% din locuitori se implică în aspectele discutate, în schimb ce ceilalți critică activitatea administrației locale.

Odată ce cetățenii sunt informați, autoritatea publică locală încurajează comunitatea să ia inițiativă și împreună să găsească cele mai bune soluții de dezvoltare locală și îmbunătățire a activității administrației publice. Iar pentru primărie cunoașterea nevoilor locuitorilor și recepționarea feedbackului cu privire la anumite activități sau servicii este un avantaj, de aceea încearcă să recurgă la mijloace de informare cât mai atractive.

COMENTARII

Transparența și participarea în procesul decizional reprezintă un imperativ și un principiu pentru orice autoritate publică, care trebuie respectate. Însă, modul și canalele prin care acestea sunt asigurate fac diferența. Spre exemplu, clasicul panou informativ din fața unei primării nu mai este actual, iar instrumentele electronice prind tot mai mult teren, fiind mai accesibile și mai practice. Exemplul pe care îl demonstrează primarul Serafim Isac este unul foarte viabil și necesar în condițiile digitalizării rapide a societății. *„Este o practică în pas cu timpul și foarte interactivă; o practică impresionantă și ar trebui replicată în cât mai multe localități”*, spune Veaceslav Aftene.

Importanța acestei politici este cu atât mai mare cu cât asigură participarea mai multor cetățeni, activitățile cu privire la activitatea primăriei sunt cunoscute mai bine, iar informațiile diseminate sunt primite mult mai repede de către locuitori. Utilizarea canalelor online încurajează participarea atât a cetățenilor care locuiesc în comunitate, a tinerilor plecați la studii în alte orașe, dar și a diasporei. Efectele acestei politici se vor traduce într-un grad mai mare de implicare a comunității, societății civile și diasporei în procesul decizional și susținerea inclusiv financiară a unor proiecte de dezvoltare locală.

Și cu toate că experiența din satul Ghidighici este una utilă și demnă de a fi replicată, impactul urmează să fie simțit în timp. Totodată, un risc al politicii îl reprezintă lipsa accesului la astfel de surse de social media a tuturor categoriilor de cetățeni, care ar putea fi excluși din acest proces, inclusiv persoanele în etate. În acest sens, se recomandă utilizarea și altor surse de comunicare și informare pentru membrii comunității care nu au acces la social media.

Scor: **CALITATEA [+1,8] IMPORTANTĂ [71,2%]**

VIII TITLU: „PLANUL DE REDUCERE A FURTURILOR DIN MUNICIPIUL COMRAT”

Sursa de informare: Primăria municipiului Comrat

Măsura urmărită de autoritățile publice locale – Politici municipale de asigurare a ordinii publice

CONTEXT

Pentru a reduce până la finele anului 2019, numărul furturilor în municipiul Comrat cu 80%, Primăria municipiului a elaborat un Plan de acțiuni pentru combaterea delincvențelor. Planul, aprobat la finele lunii septembrie, a fost elaborat pentru perioada 1 iunie 2018 – 31 decembrie 2019 de către membrii Consiliului de securitate comunitară al municipiului Comrat. Consiliul de securitate comunitară a fost creat în 2017, cu suportul proiectului „Promovarea implicării societății civile în consolidarea securității comunitare”. Proiectul este realizat de către Institutul de Politici Publice în colaborarea cu Inspectoratul General de Poliție (IGP) al Republicii Moldova și susținut financiar de către Departamentul de stat al Statelor Unite ale Americii.

Semnificația socială a problemei furtului este confirmată și de rezultatele sondajului de opinie privind activitatea poliției și problemelor de securitate comunitară 2018, efectuat de Institutul de Politici Publice în rândul locuitorilor municipiului Comrat. Aproximativ 40% dintre respondenți au confirmat îngrijorarea de problema furturilor și de asemenea, au remarcat necesitatea implementării în comun a măsurilor necesare pentru rezolvarea acesteia. Potrivit Inspectoratului de Poliție Comrat a UTA Găgăuzia, în opt luni ale anului 2018, în municipiul Comrat au fost înregistrate 58 de infracțiuni (categoria furtului), inclusiv în locurile publice. Au fost înregistrate furturile din întreprinderi, gospodării și locurile publice, suma totală a daunelor fiind de 623 mii lei. În aceeași perioadă a anului trecut, în această categorie au fost înregistrate 70 de infracțiuni, iar prejudiciul a ajuns la 1 milion 508 mii lei.

ACTIVITĂȚI

Planul de reducere a furturilor a fost elaborat prin eforturile comune ale autorității publice locale și instituțiilor publice (Primăria municipiului Comrat, Inspectoratul General de Poliție, instituțiile publice și membri ai comunității) și reflectă acțiunile necesare pentru combaterea furturilor și a infracțiunilor. Obiectivul general al Planului este reducerea cu cel puțin 80% a numărului de furturi în locurile publice ale municipiului Comrat până la sfârșitul anului 2019. Pentru aceasta, membrii Consiliului comunitar de securitate intenționează ca până la sfârșitul anului 2018 să crească nivelul de informare despre metodele de prevenire și acțiunile necesare în cazul unui furt cu cel puțin 70%. Iar până la sfârșitul anului 2019, comunitatea municipiului Comrat urmărește să reducă cu 75% numărul minorilor în organizarea și săvârșirea furturilor în locurile publice.

Prin urmare, în următorii doi ani, în municipiul Comrat va fi lansată o campanie de informare a locuitorilor municipiului despre modalitățile de prevenire a furturilor și cum să acționeze în caz că sunt martori ai unei infracțiuni. Potrivit Primăriei municipiului, pentru ca populația să conștientizeze necesitatea adoptării unui comportament preventiv, vor fi organizate întâlniri cu reprezentanți ai autorităților publice locale, cu directorii unităților de învățământ, cu asistenți sociali, reprezentanți ai mediului de afaceri și societății civile, voluntari și colaboratori de poliție, în cadrul cărora vor fi identificate și dezbătute problemele existente la nivelul comunității. De asemenea, va fi implementat un program educativ, pentru a reduce numărul de copii și adolescenți implicați în comiterea furturilor din locurile publice. Totodată, comunitatea își propune să instaleze 20 de camere video în cele mai aglomerate locuri ale orașului și să deschidă un centru de monitorizare.

BENEFICIARI ai politicii este comunitatea din municipiul Comrat: 20 113 locuitori, Primăria municipiului Comrat, IGP Comrat, instituțiile de învățământ, organizațiile neguvernamentale și agenții economici din municipiul Comrat.

COMENTARII

Asigurarea ordinii și securității publice este responsabilitatea autorităților către cetățeni și societate în general. Totuși, nu sunt clare argumentele autorității de a lua acțiuni doar în privința furturilor. Or, gama faptelor infracționale cuprinde și alte fapte la fel de periculoase pentru societate, care trebuie prevenite și combătute. Planul de reducere a furturilor din municipiul Comrat este mai mult o măsură necesară decât o politică pentru comunitate care, odată realizată, ar deveni un exemplu și pentru alte urbe care se confruntă cu infracționalitatea ridicată. Măsura implică, în opinia membrilor Consiliului de Evaluare, mai multe riscuri, cum ar fi deteriorarea camerelor video, lipsa resurselor financiare și durabilitatea acțiunilor. „20 de camere video este mai bine decât nimic, însă Primăria municipiului Comrat poate mai mult”, consideră Irina Ioniță, membră a Consiliului de Evaluare.

Și cu toate că măsura este considerată a fi una pozitivă, impactul acesteia este deocamdată unul destul de vag, mai ales că măsura abia este planificată și există mai mult pe hârtie. Punerea în practică a acțiunilor incluse în Planul de reducere a furturilor va fi indicatorul cel mai bun pentru evaluarea politicii.

Scor: CALITATEA [+1,4] IMPORTANTĂ [59,6%]

Descrierea politicilor publice care au fost apreciate ca fiind proaste

I TITLU: „TRANZACȚIE ÎN FAMILIE LA PRIMĂRIA MĂGDĂCEȘTI”

Sursa de informare: Ziarul de Gardă: <https://www.zdg.md/>. Articol publicat pe 16 august 2018
Măsura încălcată de autoritatea publică locală – Posibil conflict de interese în decizia administrației publice locale de achiziționare a imobilului pentru grădinița din satul Măgdăcești

Administrația publică locală din Măgdăcești, raionul Criuleni, a plătit 1,6 milioane de lei pentru a achiziționa, chiar de la familia primareii, clădirea fostei școli din sat, aflată de mai mulți ani în paragină. Consiliul sătesc Măgdăcești a decis să plătească pentru acest imobil un preț de cinci ori mai mare decât prețul pentru care l-a vândut actualului soț al primareii în urmă cu 12 ani. La 10 mai 2018, Consiliul sătesc Măgdăcești, a aprobat cumpărarea unui imobil din centrul localității pentru construcția grădiniței de copii „în vederea acordării serviciilor educaționale de calitate și instituționalizarea a 120 de copii”. Suma tranzacției votate de 10 din cei 15 consilieri locali a fost de 1,6 milioane de lei. În scurt timp, la 4 iunie 2018, a fost semnat un contract de vânzare-cumpărare. În aceeași zi, terenul cu o suprafață de 20 de ari și clădirea de aproape 761 m.p. au fost înregistrate pe numele autorităților publice locale.

Soțul primareii a cumpărat clădirea în 2006 cu 300 de mii de lei

Cei 1,6 milioane de lei au ajuns din conturile Primăriei Măgdăcești, în conturile familiei primareii din localitate, vânzător fiind Victor Cojocar, soțul Liubei Cojocar, primară a satului Măgdăcești din anul 2011. Acesta a achiziționat terenul și clădirea în 2006, în urma unei licitații, plătind aproximativ 24 de mii de USD, echivalentul a 300 de mii de lei la cursul MDL/USD din ianuarie 2006. Astfel, 12 ani mai târziu, Cojocar a obținut un profit de aproximativ 1,3 milioane de lei de pe urma tranzacției cu Primăria condusă de soția sa. Pe lângă statutul de om de afaceri, Victor Cojocar e și consilier raional de Criuleni. Acesta susține că legăturile de familie nu au avut vreo atribuție la înfăptuirea afacerii și că, nici el, nici soția sa nu au influențat consilierii să-și dea votul pentru achiziționarea clădirii și a terenului fostei școli.

Obiectul a fost evaluat la 1,58 milioane de lei

Primara susține că s-au analizat toate posibilitățile și s-a decis ca autoritățile să cumpere clădirea familiei sale. „Consilierii trebuiau să găsească soluții și, mătincă, directoarea sau șefa de studii a propus: dna primar, poate dvs. vindeți? Ce planuri aveți cu acea clădire, poate vindeți școala veche. E în centrul satului, sunt toate condițiile, apă, canalizare... Am zis că nu eu rezolv această întrebare pentru că e clădirea soțului. Când a fost cumpărată, nu eram înscriși și ea a fost înregistrată doar pe soț. Le-am mai zis că avem alte planuri cu acea clădire. Cineva ne-a propus să facă un azil de bătrâni și noi căzusem de acord, crezând că va fi un azil pentru bătrânii din sat, dar ni s-au pus alte condiții. Am zis că nu ne mai trebuie nimic”, zice primara, subliniind că familia sa nu ar avea de câștigat de pe urma tranzacției. Conform studiului de evaluare efectuat de Agenția „Vlasercom”, terenul și clădirea achiziționate de Primărie au fost evaluate la suma de 1,58 milioane de lei.

Instituția care poate constata dacă Liuba Cojocar s-a aflat sau nu în conflict de interese atunci când Primăria pe care o conduce a cumpărat imobilul de la soțul primăriei este Autoritatea Națională de Integritate.

Articolul integral poate fi citit pe „[VIDEO/ Tranzacție în familie la Primărie](#)”

COMENTARII

Astfel de tranzacții ale autorităților locale demonstrează lipsa totală de integritate și utilizarea vădită a funcției publice în interese personale sau de familie. Impactul acestei acțiuni este unul major, or utilizarea frauduloasă a resurselor publice afectează direct fiecare cetățean. Prin această tranzacție din satul Măgdăcești a fost prejudiciat bugetul public local, au fost încălcat interesul public, cetățenii fiind lipsiți de dreptul de a beneficia de resursele publice pentru necesitățile comunității. Pentru descurajarea unor astfel de acțiuni, personale implicate trebuie trase la răspundere iar banii publici recuperați, este de părere Diana Enachi. La rândul său, un alt membru al Consiliului de Evaluare, Igor Neaga consideră: *„Primarul din Măgdăcești, cât și consilierii locale au venit în cadrul administrației publice locale având un scop comun – a administra bugetul local sub aspectul de «bune intenții» pentru comunitate, în scopuri și interese comune pentru ei”*.

Interesele personale, de familie, puse mai presus de interesele comunității în fruntea căreia au fost aleși reprezintă o practică suficient de negativă și care, probabil, potrivit Consiliului de Evaluare, este întâlnită și în alte localități din țară.

Scor: CALITATEA [-1,5] IMPORTANTĂ [57,3%]

II

TITLU: „PROTECȚIONISM ȘI AFACERI CAMUFLATE. IMPERIUL DE CONSTRUCȚII AL PRIMARULUI MILIONAR DE LA BOGZEȘTI”

Sursa de informare: Portalul www.moldovacurata.md. Articol publicat pe 17 septembrie 2018
Măsura încălcată de autoritatea publică locală – Protecționism și conflict de interese în procesul de achiziții publice

Familia primarului din satul Bogzești, raionul Telenești, Vasile Ozun, deține trei firme de construcții care câștigă constant contracte de zeci de milioane de lei la concursurile de achiziții publice. O firmă este trecută în acte pe numele său, una - pe al fiului și a treia - pe numele fostei soții. Recent Consiliul Concurenței le-a amenadat pe toate trei cu sute de mii de lei pentru înțelegeri de cartel. Amenziile însă nu au schimbat nimic. Cel puțin două firme continuă să participe împreună la concursurile publice de achiziții. O altă firmă, cea a fiului, este singura care câștigă licitațiile pentru lucrări de construcție la Primăria satului Bogzești. Legea spune că o astfel de relație reprezintă conflict de interese.

Primarul Vasile Ozun conduce Primăria Bogzești deja al patrulea mandat. Sătenii spun că el locuiește la Chișinău și face naveta. În [declarația de venituri și interese personale](#) Vasile Ozun arată că deține o singură firmă - „Oztor” SRL și indică și dividendele pentru anul 2017 - aproape 2 milioane de lei. Firma era administrată în anul 2017 de o persoană pe nume Alexandru Graur. ”Oztor” SRL se bucură de încrederea mai multor instituții publice atât de la Chișinău, cât și din raioane, întrucât, așa cum se poate vedea din baza de date a Agenției Achiziții Publice, acestea îi oferă constant contracte de prestare a serviciilor de construcții și reconstrucții de clădiri și drumuri.

Alte două firme conectate la Vasile Ozun sunt „Eurodeviz”, fondator și administrator - Vitalie Marandici, fiul primarului, și „Ozun-Cons”, unde fondatoare este fosta soție, Zinaida Ozun, iar administrator - finul de cununie al primarului, Dumitru Diacenco, care este și consilier local la Bogzești. Această întreprindere beneficiază de contracte de milioane de lei la diferite instituții de stat. Firma ”Eurodeviz” care aparține fiului primarului, Vitalie Marandici este singura firmă căreia primarul Vasile Ozun îi încredințează să presteze servicii de construcții în sat. Numai în anul 2017 „Eurodeviz” și-a adjudecat două contracte. Unul - pentru lucrări de reabilitare termică a clădirii gimnaziului din localitate, de 2, 6 milioane de lei, iar al doilea - de 987 de mii de lei pentru „reconstrucția Remizei de pompieri voluntari din satul Bogzești”.

Trei firme, același sediu. Înțelegeri de culise și refuzul de a se supune controlului Consiliului Concurenței

Dovada că cele trei firme au același centru de comandă o reprezintă o [decizie din 2017 a Consiliului Concurenței](#) (CC). Instituția a pornit controlul după ce s-a suspectat că cele trei firme au acționat concertat în cazul a două licitații organizate în anul 2012. Când inspectorii CC au vizitat sediul firmei „Ozun-Cons” (firma scrisă pe numele fostei soții), Vasile Ozun se afla acolo, „în biroul său” și ar fi interzis accesul inspectorilor. Cităm din Decizia CC: „Aproximativ la ora 10:40, fondatorul întreprinderii „Oztor” SRL, Vasile Ozun a ieșit din biroul său de serviciu amplasat în aceeași încăpere și s-a apropiat de membrii echipei de inspecție. Angajatul Consiliului Concurenței i-a comunicat acestuia, că în baza Ordinului Președintelui Consiliului Concurenței nr. 08 din 16 mai 2017 și în baza Ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr. 09 din 16.05.2017, urmează să efectueze inspecția la sediul întreprinderilor „Oztor” SRL și „Eurodeviz” SRL, care își desfășoară activitatea în (...). La rândul său, Ozun Vasile s-a opus efectuării inspecției, ducând în eroare membrii echipei de inspecție, precum că aceste întreprinderi nu desfășoară activitatea la această adresă, chiar dacă în încăpere se afla contabilul-șef al întreprinderii „Oztor” SRL și „Eurodeviz” SRL –

(...). De asemenea, în biroul respectiv erau vizibile documente contabile ale întreprinderii „Oztor” SRL pe mesele de lucru, iar pe peretele din încăperea se afla o diplomă eliberată administratorului „Oztor” SRL, Graur Alexandru, din partea colectivului”, au notat inspectorii CC. În continuare: „Fondatorul SRL „Oztor” - Ozun Vasile a interzis efectuarea inspecției la subdiviziunea întreprinderii numită supra, înregistrată în baza de date a Serviciului Fiscal, comunicând că va achita amenda pentru obstrucționarea acesteia”. Inspectorii au mai notat că în timpul vizitei, în curtea sediului firmei „Ozun-Cons” au observat și filmat urme de documente arse care ar fi conținut numele celor trei firme.

Articolul integral poate fi citit pe [Conflicte de interese, protecționism și afaceri camuflate. Imperiul de construcții al primarului milionar din Bogzești](#)

COMENTARII

Companiile fictive, coluziunea, înțelegerile de cartel și alte practici de mimare a concurenței în achizițiile publice generează pierderi de milioane pentru bugetele locale și privează cetățenii de la servicii publice de calitate. Prin direcționarea contractelor de achiziție și banilor public către propriile firme primarul din satul Bogzești sfidează legea și toate principiile de bună guvernare în sectorul public. Astfel de activități ilegale trebuie pedepsite de către organele competente, iar banii publici delapidăți - întorși în buget. Impactul unor astfel de activități este unul major și devastator, fiindcă de pe urma lor are de suferit fiecare cetățean, fiecare contribuabil la buget și membru al comunității.

Spre regret, cazul de protecționism în procesul de achiziții publice din satul Bogzești reprezintă, potrivit lui Igor Neaga, membru al Consiliului de Evaluare, o situație obișnuită pentru Republica Moldova. „*Legea față de aleșii locali este aplicată selectiv, fără anumite consecințe grave pentru ei. Bugetele locale se transformă în sursă de venit pentru anumiți aleși locali sau grupuri de interes*”, consideră Igor Neaga. Prin urmare, membrii Consiliului de Evaluare au apreciat politica dată ca fiind una negativă, dezaprobarea căreia ar trebui să aibă un impact cât mai extins pentru a descuraja astfel de practici de la faza inițială.

Scor: CALITATEA [-1,6] IMPORTANTĂ [57,7%]

IDIS „Viitorul” reprezintă o instituție de cercetare, instruire și inițiativă publică, care activează pe o serie de domenii legate de: analiză economică, guvernare, cercetare politică, planificare strategică și management al cunoștințelor. IDIS activează în calitate de platformă comună care reunește tineri intelectuali, preocupați de succesul tranziției spre economia de piață și societatea deschisă în Republica Moldova.

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” este succesorul de drept al Fundației Viitorul, și păstrează în linii mari tradițiile, obiectivele și principiile de acțiune ale fundației, printre care se numără: formarea de instituții democratice și dezvoltarea unui spirit de responsabilitate efectivă printre oamenii politici, funcționari publici și cetățenii țării noastre, consolidarea societății civile și spiritului critic, promovarea libertăților și valorilor unei societăți deschise, modernizate și pro-europene.

